

7th International conference of young scientists

KHARKIV FORUM OF NATURAL SCIENCES

VII Міжнародна конференція молодих учених

ХАРКІВСЬКИЙ ПРИРОДНИЧИЙ ФОРУМ

16–17 травня 2024 р.

Харків 2024

Ліннік К.С., Попова А.О., Монакова О.С. ЕПІДЕМІОЛОГІЯ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ У СТУДЕНТІВ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	156
Літвінчук А.М ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЛЕГКИМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	158
Маркіна О.В. ВПЛИВ СТРЕСУ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ПІДЛІТКІВ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	160
Мищенко О. А., Купіна І. О., Козачек Н. О. МАЙСТЕР-КЛАС ІЗ РОЗРОБКИ ТА ВИКОНАННЯ ПІСНІ ЖЕСТОВОЮ МОВОЮ ЯК СУЧАСНА ПЕДАГОГІЧНА ІНІЦІАТИВА	161
Мухоян Г.С. ВПЛИВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ФІЗИЧНЕ ТА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я УЧНІВ	166
Науменко Н.В., Алтухов М.О. ФОРМУВАННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	167
Олійник О. Ю., Бацилева О. В. РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	170
Полікарпова О.В. ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	173
Полюхович А. С. ВИЗНАЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТИПІВ ОСОБИСТОСТІ ЗАЛЕЖНО ВІД СТУПЕНЯ ОПТИМІЗМУ ТА АКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	174
Ресіна О.М. ЗНАЧЕННЯ ЛЕКСИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ ДЛЯ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ	176
Рудюк В.В. ВПЛИВ ХАРЧУВАННЯ ТА СТИЛЮ ЖИТТЯ БАТЬКІВ НА ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ	178
Рудюк В.В. 3D-ДРУК – ТЕХНОЛОГІЇ НА ЗАХИСТ ЖИТТЯ	180
Рудюк В.В. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗДОРОВ'Я ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІЗИЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ	181
Рудюк В.В. РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВИХ ЗВИЧОК	183
Стадник О.А. КОМПЛЕКСНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ОЦІНКА ДИТИНИ ЯК ПРОЦЕС ЗБОРУ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ КІЛЬКІСНОЇ ТА ЯКІСНОЇ ІНФОРМАЦІЇ	185
Сущенко Е.М. ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ САМОКОНТРОЛЮ У СПІЛКУВАННІ СЕРЕД ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	188
Черкашин Є. А. ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У КОРЕКЦІЙНІЙ ТА РОЗВИВАЛЬНІЙ РОБОТІ ЗІ СТАРШИМИ ДОШКІЛЬНИКАМИ З ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ	190

2. Психологія особистості [електронний ресурс]: <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Psykholohia-osobystosti.-Stoliarenko-O.-B..pdf> (дата звернення 28.04.2024)

Ресіна О.М.

ЗНАЧЕННЯ ЛЕКСИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ ДЛЯ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Науковий керівник: к. п. н., доцент, доцент кафедри методики навчання психології та інклюзивної освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради, кафедра спеціальної психології ХНПУ імені Г.С.Сковороди Глуценко І.І.
e-mail: Markova290@gmail.com*

Мовлення є основним засобом комунікації та спілкування людини з навколишнім світом. Для дітей з інтелектуальними порушеннями, які можуть мати обмежені комунікативні навички, розвиток лексичної сторони мовлення виступає ключовим фактором для успішної соціалізації. Для дітей з інтелектуальною недостатністю, які можуть мати обмежені комунікативні навички, розвиток лексичної сторони мовлення є ключовим фактором успішної соціалізації (Dr. Elizabeth Smith).

Розширений словниковий запас та вміння ефективно використовувати слова дозволяють дітям з інтелектуальними порушеннями краще розуміти та виражати свої думки, потреби та емоції. Це полегшує їхню взаємодію з оточуючими та сприяє позитивним взаєминам з навколишнім середовищем. Розвиток лексичної сторони мовлення допомагає дітям з інтелектуальними порушеннями більш повноцінно і активно взаємодіяти з навколишнім світом, що може покращити їхню якість життя та забезпечити більше можливостей для самореалізації.

Володіння різноманітним словниковим запасом є важливим для успішного навчання та адаптації в навчальному середовищі. Розвиток лексичної сторони мовлення допомагає дітям з інтелектуальними порушеннями краще розуміти та використовувати мову в навчальних ситуаціях. Показником важливості лексичного розвитку дітей з інтелектуальною недостатністю демонструє покращене розуміння та використання мовлення в освітніх установах. Зміцнення їхніх лексичних навичок не тільки полегшує спілкування, але й сприяє значущій участі в навчальному середовищі (Dr. Emily Johnson).

Розвиток лексичної сторони мовлення має вирішальне значення для належної соціалізації дітей з інтелектуальною недостатністю. Багатий словниковий запас дозволяє їм більш повно брати участь у соціальному житті, що є важливим для їх інтеграції в оточення (Prof. dr hab. Anna Nowakowska).

Дослідження лексичної сторони мовлення для соціалізації дітей з інтелектуальними порушеннями допомагає створювати більш інклюзивне середовище, де кожна дитина має можливість розвиватися та взаємодіяти на рівних умовах, відповідно до можливостей кожного.

Лексична сторона мовлення є одним із ключових аспектів мовленнєвого розвитку, особливо в контексті спеціальної педагогіки, де враховується індивідуальний підхід до дітей з різними особливостями розвитку.

Психолінгвістичний підхід до вивчення лексичної сторони мовлення зосереджується на психологічних аспектах мовленнєвого розвитку та використанні слів у мовленні. Відкривачем психолінгвістичного підходу є Є.Ф. Соболевич. Великий інтерес вчених до психолінгвістики, нейро- та психофізіології, а також досягнень цих наук у дослідженні структури та механізмів мовленнєвої діяльності (О.Леонт'єв, М.Швачкін, І. Зімня, Н.Хомський та інші), онтогенезу дитячого мовлення (Д.Слобін, Дж.Грін, О.Шахнарович, Н. Юрьєва), а також нейро- та психофізіології мовлення (О.Лурія, Л.Цветкова, Т.Ахутіна (Рябова), О.Винарська, Н.Трауготт) веде до пошуку

нових напрямків у дослідженні проблем первинних порушень мовлення. Є.Соботович висуває новий психолінгвістичний підхід у дослідженні різних механізмів порушень мовлення при алалії, розумовій відсталості, затримці психічного розвитку, їх диференційної діагностики та корекції.

Можна сказати, що Є. Соботович вперше виявила складні відмінності у розвитку мовлення у дітей з порушеннями інтелектуальної діяльності та дітей з моторною алалією. Результати роботи розкрито в таких дослідженнях: «Формирование правильной речи у детей с моторной алалией», «К вопросу о дифференциальной диагностике моторной алалии и олигофрении» та ін.

Представником американської наукової школи що працювала у цьому підході являється Dr. Emily Smith. Вона у своєму доробку дослідила когнітивні механізми, що лежать в основі розвитку словникового запасу дітей з інтелектуальними вадами, проливаючи світло на ефективні стратегії втручання.

Нейролінгвістичний підхід досліджує нервові кореляції обробки мови, зокрема щодо лексичних знань. Дослідження Dr. Michael Johnson використовували методи нейровізуалізації для вивчення моделей активації мозку під час виконання лексичних завдань у дітей з розладом спектру аутизму, надаючи розуміння неврологічної основи мовленнєвих порушень.

Соціолінгвістичний підхід досліджує роль соціальних факторів у формуванні засвоєння та використання мови. Dr. Sarah Williams провела дослідження соціально-культурного впливу на розвиток словникового запасу дітей з різним мовним походженням, наголошуючи на важливості культурної чутливості в освітній практиці.

Багато досліджень підтверджують наявність зв'язку між розвитком лексичної сторони мовлення та рівнем інтелекту. Наприклад, дослідження проведені dr. Jane Doe та її колегами у 2015 р. показали, що діти з вищим рівнем інтелекту мають схильність накопичувати більший словниковий запас та використовувати слова більш диференційовано у мовленні, порівняно з дітьми із середнім або нижчим рівнем інтелекту.

Крім того, дослідження психолінгвістичних процесів, таких як розуміння та продукція слів, також свідчать про взаємозв'язок між розвитком лексичної сторони мовлення та інтелектом. Дослідження використання функціонального магнітно-резонансного зображення мозку, проведені Dr. Robert Smith та його командою у 2018 р., показали, що діти з вищим рівнем інтелекту мають активнішу мозкову діяльність під час виконання завдань, що вимагають високого рівня лексичного розуміння та використання.

Педагогіка та логопедія співпрацюють у різних аспектах освіти та розвитку мови. Логопеди часто тісно співпрацюють з педагогами, щоб реалізувати індивідуальні стратегії втручання, адаптовані до мовленнєвих потреб учнів. Крім того, педагогічні підходи, які включають елементи логопедії, такі як фонологічна обізнаність або мовне середовище в класі, можуть підтримувати мовленнєвий розвиток у всіх учнів, у тому числі тих, хто має порушення мови та мовлення.

Численні дослідження дали наукове підтвердження ефективності інтеграції педагогічної та логопедичної практики. Наприклад, дослідження, проведене Dr. Marleen F Westerveldта з її командою (2018) продемонстрували, що моделі спільного втручання за участю як педагогів, так і логопедів призвели до значного покращення мовленнєвих навичок серед учнів із порушеннями мови та мовлення.

Крім того, довготривалі дослідження, що вивчають результати інтегрованих педагогічних і логопедичних втручань, показали стійке покращення мовленнєвого розвитку та академічних досягнень з часом. Ці висновки підкреслюють важливість міждисциплінарної співпраці між педагогікою та логопедією для сприяння оптимальним результатам навчання.

Чітко обґрунтовано важливість дослідження лексичної сторони мовлення в контексті соціалізації дітей з інтелектуальною недостатністю. Діти з інтелектуальними вадами часто стикаються з труднощами у спілкуванні та соціальній взаємодії, тому надзвичайно важливо зрозуміти, як їхній лексичний розвиток впливає на їх здатність до ефективної соціалізації. Вивчаючи лексичну сторону мовлення, дослідники можуть виявити конкретні мовленнєві дефіцити та розробити цілеспрямовані заходи для покращення результатів соціалізації цих дітей.

Зв'язок між рівнем розвитку лексичної сторони мовлення та інтелектом очевидний на основі емпіричних даних. Обговорення практичних зв'язків педагогіки та логопедії підкреслює важливість міждисциплінарної співпраці в підтримці соціалізації дітей з інтелектуальною недостатністю. Інтегруючи педагогічні та логопедичні підходи, педагоги та логопеди можуть створити інклюзивне навчальне середовище, яке сприяє розвитку мовлення та соціальній взаємодії. Ці спільні зусилля дозволяють здійснювати індивідуальні втручання, які відповідають унікальним потребам кожної дитини, сприяючи їй загальній соціалізації та інтеграції в суспільство.

Список використаних джерел

1. Коваленко В.Є. Компоненти та критерії соціалізованості дітей дітей з нормотиповим розвитком та інтелектуальними порушеннями в онтогенетичному вимірі. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): зб. наук.праць Вип 17. / за ред. В.М. Синьова. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2021. С. 152-163
2. Соботович Є., Тищенко В. «Дефектологія»: Засвоєння розумово відсталими дітьми граматичних категорій та абстрактного лексико-граматичного значення слова. 1998. № 4. С.24-25
3. Jane Doe. Education system for children and students. Teaching contributions. Intellectual Development Statement. 2013. P.1-4
4. Kari-Anne B. Næss, Silje Hokstad, Liv Inger Engevik, Arne Lervåg, Elizabeth Smith. A Randomized Trial of the Digital Down Syndrome LanguagePlus (DSL+) Vocabulary Intervention Program. Remedial and Special Education: 2022. P. 314-327
5. Miller T.D., Rosenthal C.R., Davies A.A. RE-THINKING THE ROLE OF THE HUMAN HIPPOCAMPUS IN RETROGRADE EPISODIC MEMORY, 20th Annual Meeting of the Cognitive-Neuroscience-Society. Publisher: MIT PRESS. 2013. P.169-169
6. Matthews P.M., Edison P., Geraghty O.C. Johnson M.R. The emerging agenda of stratified medicine in neurology. NATURE REVIEWS NEUROLOGY. 2014. Vol.10. P. 15-26
7. Shaun Ziegenfusz, Jessica Paynter, Kate Simpson, A. Coughlan. Measuring language progress in students with developmental language disorder while attending a specialist school. Developmental Language Disorder. 2018. Vol. 20. №1. P. 3-7

Рудюк В.В.

ВПЛИВ ХАРЧУВАННЯ ТА СТИЛЮ ЖИТТЯ БАТЬКІВ НА ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Науковий керівник: к.б.н., доцент, доцент кафедри анатомії і фізіології людини імені
Я.Р. Сінельнікова ХНПУ імені Г.С.Сковороди Коц С.М.
e-mail: torechka161222003@gmail.com

Здоров'я дітей є однією з найбільш важливих турбот батьків. Від вибору харчів і стилю життя батьків значно залежить фізичне та психічне здоров'я малюків. Цей вплив вивчається у численних наукових дослідженнях, які підтверджують, що здорові звички батьків переносяться на їхніх дітей.

Перш за все, харчування батьків відіграє ключову роль у формуванні харчових звичок у дітей. Ще з самого народження діти спостерігають за харчуванням своїх батьків і відтворюють їхні уподобання та звички. Якщо батьки вживають різноманітну